

Pieminot Teodoru

Autors: Diāna Eisaka, *SestDiena*, 2016. gada 18. septembris 13:33

Viņi ieņem nozīmīgu lomu cilvēka dzīvē, un, gluži tāpat kā cilvēku, arī viņu "labāko draugu" vidū sastopami gan valsts dienesta darbinieki, gan konkursu un publicitātes zvaigznes, gan tādi, kuri savu dzīvi veltījuši, lai kādam palīdzētu. Cik daudz var iemācīt mūsu mīļuliem, un ko vēl bez prieka un mīlestības savam saimniekam tie spēj sniegt.

Cilvēks suņa kažokā

Ja vēsākā laikā Rīgas sabiedriskajā transportā redzat baltu labradora šķirnes suņuku, sēžot blakus saimniekam uz krēsla, nenosodiet abus. Labāk sasveicinieties ar Alekseju Volkovu un viņa labāko draugu Teodoru, kurš ziemā, saudzējot ķepas, labprāt ieņem vietu līdzās saimniekam uz autobusa beņķa, ne zem tā.

Šis četrkājainais mīlulis ir viens no desmit Latvijā oficiāli reģistrētajiem suņiem pavadoņiem un pirmais servisa suņu biedrības *Teodors* apmācītais aklo pavadoņs. "Viņš ir cilvēks suņa kažokā. Ļoti gudrs, visu saprot un, ja uz savu galvu kaut ko izdomās darīt, tad to arī īsteno, ne ar vienu nerēķinoties. Tā kā vadonis," par Teodoru stāsta saimnieks Aleksejs. Vīrietim ir redzes problēmas, un kopš 2011.gada 25.decembra par viņa acīm kļuvis baltais labradora šķirnes suns. No laīņu valodas vārds *Teodors* nozīmē "Dieva dāvana", un ne velti abi satikās tieši Pirmajos Ziemassvētkos. Liktenis vai sagādīšanās, bet par šo saderīgo pāri brīnās visi, kas viņus pazīst, jo abi liek noticēt tam, ka saikne starp cilvēku un dzīvnieku spēj pārkāpt robežas.

"Viņi saprotas bez vārdiem," ar patiesu prieku stāsta kinoloģe Zaiga Kļaviņa, suņu biedrības *Teodors* dibinātāja. Agrāk sieviete apmācījusi suņus policijas dienestā, robežsardzē, muižā un domājusi, ka viņu ne ar ko vairs nevar pārsteigt. Bet suņi pavadoņi pavēruši jaunu skatījumu. "Tā ir ļoti reta saikne, kad cilvēks un suns sader kā īsta komanda. Tieši tā arī ir jābūt. Ir arvien vairāk situāciju, kurās nevajag vārdus. Atliek tikai nodomāt, un suns tevi saprot." To apliecina arī stāsti par Alekseja un Teodora piedzīvojumiem, kuros suns bez saimnieka komandas izvēlēties neierastus ceļa posmus, taču vienmēr aizvedis līdz vīrieša izvēlētajiem galamērķiem.

Piemēram, reiz Aleksejs nolēmis doties uz frizētavu, kurā līdz tam nebija bijis. Izkāpuši autobusa pieturā, kas atrodas netālu no salona, un suns bez saimnieka ziņas uzņēmies vadības grožus: "Pieturā jutu, ka *Teodors* mani velk, tādējādi man rādot, ka zina, kurp jāiet. Bija nedrošības sajūta, bet ļāvos un gaidīju, kur viņš mani aizvedīs. Pēc laika attapos pie frizētavas durvīm. Es neteicu viņam nevienu vārdu. Nezinu, kā to izskaidrot, to pat zinātne neizskaidrotu."

Supersuņu atlase

Servisa suņu biedrība pastāv kopš 2013.gada 12.aprīļa, un organizācijas darbību pilnībā nodrošina ziedojumi. "Būtībā visi, kam ir suņi, brīvprātīgi var iestāties mūsu biedrībā. Rīkojam apmācības, jo jebkuram sunim un tā saimniekam tās regulāri nepieciešamas," paskaidro biedrības vadītāja, gan atzīstot, ka viegli nav, jo jāiegulda daudz – nepietiek vien ar suņa apmācīšanu, pirms tas saticis savu saimnieku, mācību process jāturpina arī pēc tam.

Ceļš no īstā kucēna līdz stabilam sunim pavadoņim ir garš. Sākot jau ar kucēna izvēli, pirmā suņa dzīves gada pavadīšanu audžuģimenē, kura tam atver acis uz pasauli, un beidzot ar apmācībām katru dienu gada garumā: "Mums ir vajadzīgi paši labākie rezultāti, jo suņa apmācības process ir ilgs un dārgs. Jābūt garantijai, ka suns pēc iespējas ilgāk strādās. Veicam rentģenoloģisko izmeklēšanu, testējam suņa uzvedību. Tie, kas aiziet līdz galam, ir supersuņi. Tā kā šiem suņiem atļauts kopā ar saimnieku iet jebkur, mums jāgarantē, ka viss būs labi arī tad, ja kāds garāmgājējs uzkāps sunim uz kājas. Protams, bez atbīruma neiztikt jebkurā struktūrā."

Zaiga atzīst, ka līdzīgi kā cilvēkam katram sunim ir savi plusiņi un mīnusīņi, tāpēc konkrētā cilvēka dzīves ritmam un spējām arī tiek piemeklēts visatbilstošākais pavadoņs. Alekseja gadījumā *Teodors* parādīja, kurš būs viņa īstais saimnieks: "Bija trīs cilvēki, kam bija iespēja tikt pie pavadoņa *Teodora*. Nevienam no viņiem līdz šim nebija pieredzes ar suņiem. Dodoties nelielā izmēģinājuma pastaigā, Aleksejs ar *Teodoru* aizgāja kopā tādā tempā, ka man gandrīz nācās skriet pakaļ. Ar citiem labradora iet negribēja. Suns viņu izvēlējās."

Viens vesels ar suni

Sākums kopā gan nav bijis viegls, bijis nepieciešams laiks, lai izveidotu sadarbību. "Viņš citreiz pārbaudīja mani, bija kaprīzs. Sākumā sunim neuzticējos, mēģināju tikt galā ar saviem spēkiem. Bija jāpierod uz viņu paļauties," atmiņās dalās Teodora saimnieks. "Manas acis slikti redz, bet viņa labi, viņš papildina manas spējas. Ieraudzīs to, ko es neredzēju. Esam kā viens vesels."

Teodors Alekseju ikdienā pavada it visur, palīdzot darīt lietas, kas redzīgam cilvēkam var likties pašsaprotamas. Piemēram, atrod autobusa pieturu, kāpnes, durvis, liftu, kasi, palīdz šķērsot ceļa braucamo daļu, atrod brīvu vietu, kur apsēsties, pacel, ja kaut kas nokrīt. "Pāris reizes veikalā, pie maizes plaukta, pateicu, ka tur atrodas baltmaize. Viņš pēc tam konkrētajā veikalā mācēja mani aizvest pie baltmaizes," par savu improvizāciju priecājas Aleksejs. "Pamēģināju palūgt mani aizvest pie baltmaizes citos veikalos, un Teodors to izdarīja."

Suņuka saimnieks ir pārliecināts, ka Teodoram ir prieks palīdzēt, prieks kalpot. Tāpat kā cilvēkiem, kas dara labu cits citam un saņem no tā gandarījumu. "No seniem laikiem suni neturēja vienkārši tāpat, bet audzināja, lai tas darītu kaut ko labu cilvēka labā," pārdomās dalās Zaiga. "Šobrīd darām tik daudz, cik ar vīru varam atļauties," sieviete ir optimisma pilna.

Diemžēl, kamēr tapa raksts, risinājušies skumji notikumi – Teodors sasirga. Lai gan ar ziedotāju palīdzību viņam tika dota iespēja cīnīties par savu veselību un dzīvību, slimība izrādījās stiprāka. *SestDiena* izsaka līdzjūtību suņa saimniekam un visiem, kas bija līdzās abiem sirdsdraugiem, bet rakstu vēltām viņiem abiem – Teodoram un Aleksejam, un viņu ciešajai draudzībai.

Senču vilinājums sauc

Darbalaiks no 1.oktobra līdz 31.janvārim. Tā varētu teikt par divus gadus vecā Rika saspringtākajiem un aktīvākajiem mēnešiem gadā, kuros jāpierāda sevi. Riks ir krievu Eiropas laika un sava saimnieka Ivara Požņakova labā rokā, kad viņš dodas mežā. Šeit būtu vietā piesaukt veco labo sakāmo – "kāds suns, tāds saimnieks".

Ivars ir aizrautīgs mednieks, tāpēc arī par viņa četrkājaino draugu izvēlēts medību suns: "Pirku suni ar domu, ka ņemšu līdzī uz medībām. Rika pamatuzdevums ir dzinējmedības – mēs kopā dodamies iekšā mastā, viņam ir jāatrod zvērs un ar balsu palīdzību tas jāizdzen ārā. Dažreiz palīdz atrast arī savainotus zvērus, sekojot asinspēdām." Protams, arī citās mednieku aktivitātēs Riks sastāda kompāniju, piemēram, pīļu medībās, taču jāatceras, ka, tāpat kā visi cilvēki nevarētu būt analītiķi, tā arī katram medību sunim ir sava specifika un dažādi pienākumi.

"Konkrētas šķirnes medību suņi ir piemēroti noteiktam medību veidam un dzīvniekam. Krievu Eiropas laiku ņemu uz mežacūku un aļņu medībām, bet, ja gribas medīt zaķus vai stirnas, jāizvēlas citas šķirnes suns," stāsta Ivars, bez dzinējsuņiem minot vēl putnu un alu suņus.

Jāuzmanās no ērtībām

Maldīgi domāt, ka pietiek tikai iegādāties konkrētu medību suni un sekmes attiecīgajās medībās būs nodrošinātas. Nepieciešamas arī apmācības un treniņi, lai suns spētu parādīt savu potenciālu pilnībā. "Jau no kucēna vecuma suns jāņem līdzī uz mežu un medībām. Jāiemāca pamata komandas, piemēram, "šurp" vai "sēdēt", uzsver mednieks, tomēr, viņaprāt, medību suņiem pamācību ābece nav. "Ja ar suni viss ir kārtībā, viņam parādās medību instinkts. Viņam pašam rodas interese, tas ir suņa asinīs un gēnos."

Saimnieks raksturo Riku kā draudzīgu, miermīlīgu un nosvērtu "čali". Viņam neesot problēmu sadraudzēties ar citu mednieku četrkājainajiem draugiem, tomēr būtiski atcerēties, ka medību suns ir medību suns: "Medībām un ģimenei jābūt nodalītām lietām. Uzskatu, ka šiem suņiem jādzīvo svaigā gaisā voljerā. Iekštelpās viņi pierod pie siltuma, uzēd liekos kilogramus un paliek izlutināti."

Instinkts stiprāks

Spēcīgi izteikts ir medību suņa pēdu dziļšanas instinkts, tāpēc bieži sanāk, ka saimnieks pēc medībām suni mājās gaida vairākas stundas. "Sajūtot kādu smaku vai par daudz iekarstot, vairs nedarbojas ne "šurp!", ne citi sasaukšanas līdzekļi," pieredzē dalās Ivars. Tomēr ir triki, ar kuriem Riku sasaukt, piemēram, izšaut gaisā vai iepūst ieroča stobrā, lai suņuks zina, kur saimnieks atrodas. Sunim mednieka instinkts sekojis līdzī jau daudzus gadsimtus, un, spriežot pēc aizrautīgo mednieku pulka, tam neļaus izmirt arī turpmāk. Neizpaliek arī prieks par padarīto, un suns jūtas gandarīts, ka spēj palīdzēt saimniekam un saņemt uzslavu. "Vienmēr paglaudu viņu un pasaku, ka ir malacis," smaida Ivars.

Par citām suņu profesijām un četrkājaino kompanjonu ciešo draudzību ar saviem saimniekiem vari izlasīt žurnāla *SestDiena* 16.-22.septembra numurā!